Dosarul nr. 2a-3393/23
(2-22166251-02-2a-06092023)
Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Georgeta Grozav

D E C I Z I E

31 octombrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chișinău

În componenţa:
Preşedintele completului, judecător Nelea Budăi
Judecătorii: Iurie Cotruță și Ion Țurcan
Grefier: Elena Mortu

examinând, în ședință publică, cererea de apel declarată de Ștefan Demian împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 iunie 2023, emisă la cererea de chemare în judecată depusă de Biroul Național de Statistică către Demian Ștefan privind restituirea sumelor şi a cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t :

La 11 noiembrie 2022, Biroul Național de Statistică (în continuare BNS) s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Demian Ștefan privind restituirea sumelor şi a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2020, la dosarul civil nr. 3a-91/20 și prin încheierea irevocabilă a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 10 februarie 2021 la dosarul 3ra-186/21, instanța a decis: se anulează ordinul BNS nr. 55/p din 16 ianuarie 2019 cu privire la numirea la eliberarea personalului în legătură cu lichidarea funcțiilor, prin care dl. Demian Ștefan a fost eliberat din funcția publică deținută, consultant principal al Serviciului juridic, în legătură cu lichidarea funcției; se obligă autoritatea publică BNS să emită actul administrativ individual favorabil de reîncadrare a reclamantului Demian Ștefan în funcția publică de consultant principal al Secției juridice și resurse umane, în cadrul aparatului central al BNS; se încasează din contul BNS în beneficiul lui Demian Ștefan salariu pentru absența forțată de la muncă, începînd cu data de 16 ianuarie 2019 pînă la data restabilirii în funcție - 28 octombrie 2020; se încasează din contul BNS în beneficiul lui Demian Ștefan prejudiciul moral în mărimea unui salariu mediu pe economie.

Totodată, reclamantul a indicat că, întru executarea prevederilor dispozițiilor instanței, au fost emise, după cum urmează: ordinele nr. 248/p din 30 octombrie 2020 cu privire la restabilirea în funcție a dl. Demian Ștefan; ordinul nr. 283/p din 24 decembrie 2020 cu privire la executarea deciziei Curții de Apel cu privire la restabilirea în funcție a dl. Demian Ștefan și ordinul nr. 64/p din 30 martie 2021 cu privire la executarea deciziei Curții de Apel privind achitarea salariului dl. Demian Ștefan pentru absența forțată de la muncă.

Biroul Național de Statistică a susţinut că la momentul încetării raporturilor de serviciu în legătură cu lichidarea funcției publice prin ordinul BNS nr. 55/p din 16 ianuarie 2019 cu privire la numirea la eliberarea personalului în legătură cu lichidarea funcțiilor, dl. Demian Ștefan a beneficiat de garanțiile sociale prevăzute de Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, și anume: - conform art. 42 alin. (3) indemnizația unică în proporție de 15% din salariul de bază determinat conform clasei de salarizare la momentul depunerii cererii pentru fiecare an complet de vechime în serviciul public: indemnizația pentru anii de activitate în serviciul public 15% - a constituit 5,07 mii lei (salariul de bază determinat conform clasei de salarizare la momentul depunerii cererii în cauză); - conform art. 42 alin. (6) în cazul lichidării autorității publice, al reducerii efectivului personal sau al lichidării funcției publice, funcționarii publici care nu pot fi transferați și/sau angajați sunt eliberați din funcție, beneficiind de plata unei indemnizații de șomer în mărime de un salariu mediu lunar și a unei indemnizații de eliberare din serviciu calculate în corespundere cu vechimea în serviciul public, după cum urmează: în mărime de 2 salarii medii lunare - pentru o vechime de la 2 la 7 ani; în mărime de 4 salarii medii lunare - pentru o vechime de la 7 la 15 ani și în mărime de 6 salarii medii lunare - pentru o vechime mai mare de 15 ani.

Reclamantul a invocat că, vechimea în serviciul public pentru dl. Demian Ștefan la momentul încetării raporturilor de serviciu urmare a lichidării funcției publice, a constituit 5 ani și 10 luni, respectiv i s-a calculat și achitat indemnizație conform art. 42 alin. (6) lit. a) în mărime de 2 salarii medii lunare. Astfel, Demian Ștefan a beneficiat de următoarele indemnizații: - indemnizația de șomer achitată la momentul eliberării din funcția publică 6.673,62 lei; - indemnizația de eliberare din serviciu, achitată în luna februarie 2019 - 6.673,62 lei; - indemnizația de eliberare din serviciu, achitată în luna martie 2019 - 6.673,62 lei.

Biroul Național de Statistică a menționat că, la 28 martie 2022, urmare a inspectării financiare complexe la BNS pentru perioada de activitate 01 ianuarie 2016 - 31 decembrie 2021, Inspecția Financiară în subordinea Ministerului Finanțelor, a emis prescripția nr. 25- 05-03/474 din 28 martie 2022 cu privire la lichidarea iregularităților constatate în cadrul inspectării financiare complexe în cadrul BNS.

În prescripție s-a stipulat: prin nivelul nesatisfăcător al controlului intern managerial au fost admise cheltuieli nerecuperate în sumă de 18,4 mii lei. Cu abatere de la prevederile art. 11 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar - fiscale nr. 181/2014 și art. 2 - 11 din Legea privind controlul financiar public intern nr. 229/2010, BNS nu a întreprins măsurile necesare în vederea restituirii indemnizațiilor la eliberare de la consultantul principal al serviciului juridic, în sumă de 18,4 mii lei, survenite urmare a restabilirii acestuia în funcție și achitării salariului pentru absența forțată de la muncă conform deciziei Curții de Apel, prin care a fost decisă anularea ordinului cu privire la eliberarea personalului în legătură cu lichidarea funcțiilor nr. 55/p din 16 ianuarie 2019.

De asemenea, reclamantul a indicat că, în scopul lichidării încălcărilor depistate în cadrul inspectării, Inspecția Financiară a cerut aplicarea procedurilor legale ce se impun întru recuperarea cheltuielilor și cheltuielilor nerecuperate în sumă de 18.400 lei. Iar, ca urmare a prescripției menționate *supra*, a emis ordinul nr. 27/p din 29 aprilie 2022, prin care a fost aprobat planul de executare a cerințelor prescripției.

Conform pct. 3 al ordinului nr. 27/p din 29 aprilie 2022 au fost anunțate persoanele vizate în raportul inspectării financiare despre cerințele prevăzute la pct. 3 alin. (3) al Prescripției Inspecției Financiare. Însă, Demian Ștefan, beneficiar al cheltuielilor în sumă de 18.400 lei a prezentat dezacordul privind restituirea benevolă a sumelor indicate în prescripția Inspecției Financiare.

La 01 noiembrie 2022, Inspecția Financiară a înaintat o nouă Prescripție cu nr. 25-05- 03/2127 din 01 noiembrie 2022, prin care în conformitate cu Programul de activitate pentru semestrul II al anului 2022, a efectuat inspectarea financiară tematică la Biroul Național de Statistică privind verificarea executării cerințelor Prescripției cu privire la lichidarea iregularităților constatate în rezultatul inspectării financiare complexe nr. 25-05-03/474 din 28 martie 2022, în rezultatul căreia s-a constatat cheltuieli în sumă de 18.400 lei ce nu au fost recuperate.

Biroul Național de Statistică a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată și încasarea din contul pârâtului Demian Ștefan în beneficiul Biroului Național de Statistică a indemnizației de șomaj și indemnizației de eliberare din serviciu în mărime de 18.400 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 iunie 2023, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Biroul Național de Statistică către Demian Ștefan privind restituirea sumelor şi a cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la Demian Ștefan în beneficiul Biroului Național de Statistică, suma achitată pentru îndemnizația de șomaj și îndemnizația de eliberare din serviciu în mărime de 18.400 lei (optsprezece mii patru sute lei). S-a încasat de la Demian Ștefan în beneficiul Statului taxa de stat în mărime de 552 lei (cinci sute cincizeci şi doi lei).

La 04 iulie 2023, Ștefan Demian a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Strășeni) din 30 iunie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

În motivarea cererii de apel, Ștefan Demian a menționat că hotărârea supusă contestării în ordine de apel perfect se încadrează în temeiurile prevăzute prin prisma art. 386 alin. (l) lit. b), c) şi d) din Codul de procedură civilă. În consecinţă, potrivit temeiurilor invocate prin aliniatul de mai sus consideră că, la pronunţarea hotărârii supuse contestării în ordine de apel, instanţa de examinarea fondului cauzei intenţionat şi cu bună ştiinţă a încălcat şi a aplicat eronat normele dreptului material prevăzute prin prisma art. 387 lit. a), b) şi c) din Codul de procedură civilă, a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; c) a interpretat eronat legea.

De asemenea, a invocat că obiectul litigiului judiciar constituie recuperarea cheltuielilor de salarizare, de şomaj şi indemnizaţia de eliberare din serviciu, achitate apelantului în cauză în legătură cu lichidarea funcţiei publice în temeiul ordinului BNS nr. 55/p din 16 ianuarie 2019 cu privire la numirea la eliberarea personalului în legătură cu lichidarea funcţiilor. Astfel este cert dovedit existenţa raportului de serviciu/muncă între intimatul/ reclamantul în cauză şi apelantul/ pârâtul în cauză.

Însă, în partea motivată a hotărârii supusă contestării în ordine de apel (pag.7 alin. 4), instanţa de examinare a fondului cauzei aplică normele din Codul civil pe care le consider absolut străine raportului juridic astfel, instanţa a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Incredibil, raportul juridic între părţi este reglementat de normele Legii nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică, statutul funcţionarului public, de normelor prevăzute în Codului muncii, iar hotărârea se întemeiază pe normele Codului civil şi anume art. 10 alin. (1), art. 11 Cod civil, 1979 alin. (1) ale Codului civil. Pentru apelantul în cauză, inexplicabil rămâne faptul că, instanţa de examinarea fondului cauzei îşi întemeiază hotărârea prin raportul juridic civil, însă nu a indicat acest raport juridic civil, părţile acestui raport calitatea părţilor.

La fel, a menționat că instanţa în partea descriptivă şi precum în partea motivată a hotărârii reţine drept obiect probatoriu actul administrativ individual ca ordinului BNS nr. 55/p din 16 ianuarie 2019 cu privire la numirea la eliberarea personalului în legătură cu lichidarea funcţiilor, prin care a avut loc încetarea raportului de serviciu/muncă, iar în a două parte a hotărârii în partea motivată instanţa deja se referă la raportului juridic civil.

Instanţa intenţionat şi cu bună ştiinţă nu a ţinut cont că, potrivit cadrului legal ce reglementează raportul de serviciu/muncă prevede că, persoanei cu care s-a încetat raportul de serviciu/muncă să i se achite toate plăţile salariale şi garanţiile

sociale, pe când şi incredibil rămâne concluzia instanţei că, apelantul în cauză a obţinut o îmbogăţire nejustificată. Mai mult ca atât, din care probe, din care raport juridic-civil, instanţa i-a atribuit intimatului în cauză calitatea de creditor, iar apelantului calitate de debitor dacă plăţile salariale au fost achitate în baza actului administrativ individual.

Urmare, instanţa nu a ţinut cont de decizia Colegiul Civil al Curţii de Apel Chişinău din 28.10.2020, prin care Colegiul a decis: a anula Ordinul nr. 55/p din 16.01.2019 „Cu privire la eliberarea personalului în legătură cu lichidarea funcţiilor", prin care Demian Ştefan a fost eliberat din funcţia publică deţinută, consultant principal al Serviciului juridic din cadrul BNS, în legătură cu lichidarea funcţiei şi totodată a obligat autoritatea publică Biroul Naţional de Statistică să emită actul administrativ individual favorabil de reîncadrare a reclamantului Demian Ştefan în funcţia publică de consultant principal în Secţia juridică şi resurse umane, din cadrul aparatului central al Biroului Naţional de Statistică.

Astfel, prin decizia prenotată irevocabil se stabileşte faptul raportului de serviciu/muncă şi în acest context consideră că, instanţa de examinarea fondului cauzei intenţionat şi cu bună ştiinţă a ignorat prevederile art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluţionată anterior în instanţa de drept comun sau în instanţa specializată sânt obligatorii pentru instanţa care judecă cauza şi nu se cer a fi dovedite din nou şi nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleaşi persoane.

Apelantul consideră neîntemeiată şi lipsită de suport juridic concluzia instanţei din partea motivată a hotărârii (pag. 6), în care se referă că, la materialele cauzei este anexată Prescripţiei nr. 25-05-03/474 din 28.03.2022 cu privire la lichidarea iregularităţilor constatate în rezultatul inspecţiei financiare complexe la Biroul Naţional de Statistică, pentru perioada 01.01.2016 - 31.12.2021. În opinia apelantului rămâne inexplicabil faptul că instanța de fond a reţinut drept temei de admitere a cererii de chemare în judecată înscrisul Prescripţia nr.25-05-03/474 din 28.03.2022 Capitolul „Prin nivelul nesatisfăcător al controlului intern managerial au fost admise cheltuieli nerecuperate în sumă de 18,4 mii lei, emisă de Inspecţia Financiară şi prin care se solicită: de asigurat aplicarea procedurii legale ce se impun întru recuperarea cheltuielilor de salarizare calculate şi achitate neîntemeiat în sumă de 5396,6 mii lei şi cheltuieli nerecuperate în sumă de 18,4 mii lei.

În primul rînd menționează că prescripţia în cauză este adresată autorităţii publice centrale şi nu apelantului în cauză, iar concluzia privitor la faptul că, „pârâtul Demian Ştefan nu a contestat prescripţia Inspecţiei Financiare cu cerere prealabilă în termen de 30 zile de la data comunicării, la Inspecţia Financiară. Astfel că, potrivit art. 139 alin. (1) şi art. 171 alin. (4) din Codul administrativ

nr.116 din 19 iulie 2018, prezenta Prescripţie este executorie din momentul comunicării ” o consideră neîntemeiată pentru următoarele.

Prin scrisoare cu nr. 15-10/04 din 02 martie 2022 BNS, intimatul în cauză a prezentat Inspecţiei financiare Nota informativă - 5 file şi Materialele primare - 89 file (copii), la care instanţa de examinare a fondului cauzei eronat a constatat precum că BNS a prezentat dezacordul asupra Prescripţiei cu nr. 25-05-03/474 din 28 martie 2022.

La pag.3 din Nota informativă la capitolul Referitor la executarea deciziei Curţii de Apel Chişinău din 28.10.2020, BNS informează Inspecţia financiară că, la eliberarea din funcţia publică a consultantului principal al Serviciului juridic a respectat strict prevederile Legii nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică, statutul funcţionarului public, în coraport cu normele juridice din Codul muncii. Informează că, funcţionarul public eliberat în temeiul art. 63 alin. (l) lit. c) din Legea nr.l58/2008 pe lîngă garanţiile şi compensaţiile generale beneficiază şi de garanţii şi compensaţii în caz de încetarea a contractului individual de muncă, precum şi de alte acte normative.

Potrivit art. 42 alin. (6) din Legea notată funcţionarul public beneficiază de plata unei indemnizații de eliberare din serviciu, calculate în corespundere cu vechimea în serviciul public. Astfel, funcţionarului public, apelantul în cauză, i-au fost calculate şi achitate indemnizaţii de şomer şi de eliberarea din serviciu proporţional timpului lucrat în calitate de consultant principal al Serviciului juridic, de la 01.03.2013 până la 16.01.2019.

La capitolul respectiv, instanţa de examinare a fondului cauzei nu a ţinut cont de declaraţiile apelantului precum că, Inspecţia financiară nu și-a expus opinia asupra Notei informative privitor la se admite sau se respinge argumentele din Nota informativă. Apelantul consideră că, instanţa nu a ţinut cont de Nota informativă prenotată prin care intimatul declară că, toate plăţile salariale au fost achitate conform cadrului legal existent.

Subsidiar menționează că, toate plăţile salariale care au fost achitate apelantului sunt legale şi întemeiate au drept bază temei juridic, temei legal art. 42 alin. (3) şi (6) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică, statutul funcţionarului public, art.173 şi 186 din Codul muncii.

La fel, apelantul a menționat că din conţinutul hotărârii supuse contestării în ordine de apel precum şi din conţinutul Prescripţiei nr. 25-05-03/474 din 28.03.2022 reiese că, Inspecţia financiară solicită intimatul în cauză, BNS, să asigure aplicarea procedurii legale ce se impun întru recuperarea cheltuielilor de salarizare, în sumă de 5396,6 mii lei, calculate în perioada de după 16.01.2019, când apelantul nu se afla în raport de serviciu/muncă fiind eliberat din funcţie la 15.01.2019, precum şi recuperarea cheltuieli nerecuperate, garanţii sociale, în sumă

de 18,4 mii lei achitate în temeiul art. 42 alin. (3) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică, statutul funcţionarului public.

Astfel, instanța intenţionat şi cu bună ştiinţă a ignorat prevederile, propoziţia a treia, a art. 42 alin. (3) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică, statutul funcţionarului public, care stipulează: în cazul în care funcţionarul public a primit indemnizaţia unică în condiţiile specificate în prezentul alineat şi continuă să activeze în serviciul public sau în cazul reangajării în serviciul public, la încetarea raporturilor de serviciu sau în cazul pensionării în timpul exercitării funcţiei publice, indemnizaţia unică i se va acorda în mărimea cuvenită pentru anii compleţi de vechime în serviciul public după perioada pentru care a fost achitată indemnizaţia unică anterioară. La caz, apelantul a fost reîncadrat în serviciu public în temeiul deciziei Colegiului Civil al Curţii de Apel Chişinău din 28.10.2020, iar garanţiile sociale au fost achitate pentru perioada de la 01.03.2013 şi până la 16.01.2010. Astfel, mai devreme sau mai târziu apelantul în cauză va atinge vârsta de pensionare sau va depune cerere de demisie şi în acest context angajatorul, conform cadrului legal, este purtătorul obligaţie de a achita garanţiile sociale pentru perioada începând cu data de 17.01.2019 şi până la pensionare sau la demisionare.

Prin urmare, în aceste circumstanţe de drept nici inspecţia financiară şi nici intimatul în cauză nu dispun de dreptul/norma juridică de a proceda la recuperarea cheltuielilor salariale, iar în astfel de circumstanţe se constată că, hotărârea instanţei de fond nu a fost bazată pe vreo normă legală, ci este o soluţie pur discreţionară, se are în vedere că, hotărârea a fost pronunţară în lipsa normei juridice.

Instanţa intenţionat şi cu bună ştiinţă a ignorat declaraţiile apelantului precum că intimatul prin cererea sa de chemare în judecată nu şi-a întemeiat pretenţiile prin norma juridică prin care angajatorul, Biroul Naţional de Statistică, este îndreptăţit de a iniţia procedura legală privind recuperarea indemnizaţiei de şomer şi indemnizaţiei de eliberare din serviciu achitate în legătură cu eliberarea din funcţie, nu au invocat dreptul material care ar acorda dreptul angajatorului prevăzut de legislaţia în vigoare, restituirea de către salariat a indemnizaţiei de şomer şi a indemnizaţiei de eliberare din serviciu achitate în legătură cu eliberarea din funcţie.

Apelantul consideră că instanţa de fond prin hotărârea pronunţată supusă contestării în ordine de apel nu a ţinut cont de faptul că, intimatul în cauză, BNS la eliberarea din funcţiei a consultantului principal al serviciului juridic, a respectat strict prevederile Legii nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public în coraport cu normele juridice din Codul muncii. Acordarea de garanţii şi compensaţii sunt stipulate printr-un şir de acte normative naţionale şi internaţionale.

Având în vedere faptul că la 02.04.2019, apelantul a fost încadrat în câmpul muncii în cadrul Agenţiei Rezerve Materiale, în funcţia de specialist principal, indemnizaţiile au fost achitate pe o perioadă de două luni februarie şi martie a anului 2019 în mărime de două salarii medii lunare. Instanţa nu a ţinut cont de faptul că, indemnizaţii de şomer şi indemnizaţii de eliberare din serviciu sunt calculate şi achitate în corespundere cu vechimea funcţionarului public în serviciul public. Sub acest aspect contabilitatea BNS la capitolul plata indemnizaţilor de şomer şi de eliberare din funcţie, a calculat şi achitat în conformitate cu legislaţia în vigoare prestațiile sociale.

Instanţa de examinarea fondului cauzei nu a ţinut cont de prevederile art. 148 alin. (5) din Codul muncii, potrivit căruia salariul plătit în plus salariatului de către angajator (inclusiv în cazul aplicării greşite a legislaţiei în vigoare) nu poate fi urmărit, cu excepţia cazurilor unei greşeli de calcul. Instanţa de examinarea fondului cauzei nu a ţinut cont de faptul că, legislaţia în vigoare, cadrul normativ existent nu prevede un astfel de procedură ce se impun la recuperarea indemnizaţii de şomer şi a indemnizaţii de eliberare din serviciu.

Precum a menţionat, chestiunea de plată a indemnizațiilor prenotate au fost cercetate mult aspectual, complet ajustate/apreciate la justa valoare de către instanţa de apel prin decizia sa pronunţată la 28.10.2020, menţinută prin decizia Colegiului civil, comercial şi de contencios lărgit al Curţii Supreme de Justiţie din data de 10.02.2021.

Prin prisma normelor juridice menţionate, motivelor invocate prin prezenta cerere de apel este dovedit cert şi cu certitudine că hotărârea Judecătoriei Chişinău sediul Centru pronunţată la 30.06.2023 supusă contestării în ordine de apel, prin care s-a admis capătul de cerere cu privire la aplicarea procedurilor legale ce se impun la recuperarea cheltuielilor nerecuperate în sumă de 18,4 mii lei, este neîntemeiată şi lipsită de suport juridic.

Subsidiar, potrivit art. 344 alin. (4) din Codul muncii, în caz de apariţie a divergenţelor privind modul de reparare a prejudiciului material, părţile sânt în drept să se adreseze în instanţa de judecată în termen de un an din ziua constatării mărimii prejudiciului. Astfel, potrivit Prescripţiei nr. 25-05-03/474 din 28.03.2022, aşa numitul prejudiciu a fost constatat că a avut loc în luna februarie – martie 2019, iar cererea de chemare în judecată este datată cu 11 noiembrie 2022. Sub acest aspect intimatul în cauză a omis şi termenul de prescripţie de adresare în judecată privind încasarea plăţilor salariale şi a aşa numitelor cheltuieli.

Cu referire la capătul de cerere privitor la încasarea sumei de 5210,00 lei instanţa de judecată, nu s-a pronunţa, iar intimatul în cauză nu s-a folosit de dreptul de apel, astfel a omis termenul de executare a unui act de procedură.

În ședința de judecată, apelantul Demian Ștefan, a solicitat admiterea cererii de apel, în sensul formulat.

În ședința de judecată, intimatul Biroul Național de Statistică, Bîrsa Diana a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii instanței de fond.

Audiind explicațiile participanților prezenți la proces, examinând materialele cauzei, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău consideră apelul neîntemeiat şi care urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii instanței de fond, reieșind din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Demian Ștefan a depus apelul la 04 iulie 2023, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 iunie 2023, astfel Colegul civil atestă apelul declarat în termen.

În conformitate cu art. 385 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conţinutul celor relatate, Colegiul civil reţine că sarcina instanţei de apel derivă din dispoziţiile art. 373 alin.(1), (2) și (5) Codul de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Colegiului civil, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.

În corespundere cu prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Potrivit art. 9 Cod civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. (2) Drepturile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice; c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi şi obligaţii; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

Articolul 10 alin. (1) Cod civil, expres menționează că persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu lege, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri.

În corespundere cu art. 11 Cod civil, buna-credinţă este un standard de conduită a unei părţi, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere şi luarea în cont a intereselor celeilalte părţi la raportul juridic. În special, este contrar bunei-credinţe ca o parte să acţioneze în contradicţie cu declaraţiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declaraţii sau acel comportament.

În corespundere cu art. 15 alin. (1), (2) Cod civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară. Modul de soluţionare a litigiului dintre părţi pînă la adresare în instanţă de judecată poate fi prevăzut prin lege sau contract.

Din materialele cauzei s-a stabilit că potrivit ordinului nr. 55/p din 16 ianuarie 2019, pârâtul Demian Ștefan a fost eliberat din funcția publică, consultant principal al Serviciului juridic, la 16 ianuarie 2019, în legătură cu lichidarea funcției publice (f.d. 60).

Potrivit pct. 2 din ordin, Direcția management financiar va achita plățile ce i se cuvin, pentru: indemnizația de concediu nefolosit pentru 86 zile calendaristice, indemnizația de șomer în mărime de un salariu mediu lunar în modul stabilit de legislația în vigoare, indemnizația de eliberare din serviciu calculată în corespundere cu vechimea în serviciul public-în mărime de 2 salarii medii lunare, pentru vechimea de 5 ani, 6 luni de activitate în serviciul public. Potrivit conturilor personale, Biroul Național de Statistică a achitat pârâtului Demian Ștefan în luna ianuarie 2019 indemnizația de eliberare în mărime de 6.673,62 lei, iar în luna februarie 2019 a achitat indemnizația de eliberare în mărime de 6.673,62 lei și indemnizația de șomer în mărime de 6.673,62 lei (f.d. 7-8).

La 14 februarie 2019, Demian Ștefan a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ către Biroul Național de Statistică prin care a solicitat anularea ordinului nr. 55/p din 16 ianuarie 2019, restabilirea în funcția publică și încasarea plăților pentru absența forțată de la muncă.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 12 iunie 2019, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Demian Ștefan, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2020, s-a casat integral hotărîrea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 12 iunie 2019 și s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Demian Ștefan. S-a anulat ordinul nr. 55/p din 16 ianuarie 2019 prin care Demian Ștefan a fost eliberat din funcția publică deținută, consultant principal al serviciului juridic din cadrul BNS, în legătură cu lichidarea funcției, s-a obligat autoritatea publică Biroul Național de Statistică să emită actul administrativ individual favorabil de reîncadrare a reclamantului Demian Ștefan în funcția publică de consultant principal în Secția juridică și resurse umane, din cadrul aparatului central al Biroului Național de Statistică, s-a încasat din contul Biroului Național de Statistică în beneficiul lui Demian Ștefan salariul pentru absența forțată de la muncă începînd cu 16 ianuarie 2019 pînă la data restabilirii în funcție - 28 octombrie 2020, s-a încasat din contul Biroului Național de Statistică în beneficiul lui Demian Ștefan prejudiciul moral în mărimea unui salariu mediu lunar și s-a respins ca neîntemeiată pretenția reclamantului privind încasarea în conformitate cu prevederile art. 330 alin. (2) din Codul muncii a sumei în mărime de 2.939,17 lei cu titlu de datorie pentru neachitarea plăților cuvenite în termen.

Prin ordinul nr. 248/p din 30 octombrie 2020, în temeiul deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2020, s-a anulat ordinul nr. 55/p din 16 ianuarie

2019 prin care Demian Ștefan a fost eliberat din funcția publică deținută și s-a încadrat în funcția de consultant principal în Secția juridică și resurse umane din cadrul Biroului Național de Statistică cu începere de la 30 octombrie 2020 (f.d. 4).

La 24 decembrie 2020, prin ordinul nr. 283/p s-a achitat pârâtului Demian Ștefan prejudiciul moral în mărimea unui salariu mediu lunar din funcția deținută anterior de consultant principal al Serviciului juridic (f.d. 5).

Urmează de reținut că, întru executarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2020 și a deciziei Curții Supreme de Justiție din 10 februarie 2021, prin ordinul nr. 64/p din 30 martie 2021, Biroul Național de Statistică a achitat lui Demian Ștefan, consultant principal al Secției juridice și resurse umane, salariul pentru absența forțată de la muncă, începând cu 16 ianuarie 2019 pînă la 28 octombrie 2020 (f.d. 6).

Totodată, a fost prezentată și Prescripția din 28 martie 2022 cu privire la lichidarea iregularităților constatate în rezultatul inspectării financiare complexe la Biroul Național de Statistică. Astfel, Inspecția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor, examinând rezultatele inspectării financiare complexe la Biroul Național de Statistică pentru perioada de activitate 01 ianuarie 2016 - 31 decembrie 2021 efectuat în conformitate cu Programul de activitate pentru semestrul I al anului 2022, a constatat că, prin nivelul nesatisfăcător al controlului intern managerial au fost admise cheltuieli nerecuperate în sumă de 18.400 lei (f.d. 9-11).

Astfel că, cu abatere de la prevederile art. 11 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 și art. 2-11 din Legea privind controlul financiar public intern nr. 229/2010, BNS nu a întreprins măsurile necesare în vederea restituirii indemnizațiilor achitate la eliberarea din funcția de consultant principal al Serviciului juridic, în sumă de 18.400 lei, survenite urmare restabilirii acestuia în funcție și achitării salariului pentru absența forțată de la muncă conform deciziei Curții de Apel Chișinău, prin care a fost decisă anularea ordinului cu privire la eliberarea personalului în legătură cu lichidarea funcțiilor nr. 55/p din 16 ianuarie 2019.

Prin ordinul nr. 27/p din 29 aprilie 2022, s-a aprobat Planul de executare a cerințelor conform Prescripției înaintate de Inspecția Financiară privind rezultatele inspectării financiare complexe a Biroului Național de Statistică pentru perioada de activitate 01 ianuarie 2016 - 31 decembrie 2021 și s-a informat persoanele vizate în raportul inspectării financiare despre iregularitățile constatate, inclusiv pârâtul Demian Ștefan, consultant principal al Secției juridice și resurse umane, privind restituirea indemnizației de șomer și indemnizației de eliberare din serviciu (care ulterior a fost restabilit în funcție), calculate și achitate în lunile februarie-martie 2019, în mărime de 18.400 lei (f.d. 12).

Însă, prin declarația din 02 iunie 2022, pârâtul/apelant Demian Ștefan a refuzat recuperarea benevolă a cheltuielilor nerecuperabile în sumă de 18.400 lei, consemnat în pct. 3 din Prescripția nr. 25-05-03/474 din 28 martie 2022 privind aplicarea procedurilor legale ce se impun recuperarea cheltuielilor nerecuperate (f.d. 14).

Urmează de reținut că, Demian Ștefan nu a contestat prescripția Inspecției Financiare cu cerere prealabilă în termen de 30 zile de la data comunicării, la Inspecția Financiară.

Astfel că, potrivit art. 139 alin. (1) și art. 171 alin. (4) din Codul administrativ nr. 116 din 19 iulie 2018, prezenta Prescripție este executorie din momentul comunicării.

De asemenea, la 01 noiembrie 2022, Inspecția Financiară emite o altă Prescripție cu privire la lichidarea iregularităților constatate în rezultatul inspectării financiare tematice efectuate la Biroul Național de Statistică.

Potrivit prescripției se atestă că, contrar prevederilor art. 139 alin. (1), 171 alin. (4) din Codul administrativ nr. 116 din 19 iulie 2018, art. 4-11 din Legea privind controlul financiar public intern nr. 229/2010, pct. 10 lit. h) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspecției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 1026 din 02 noiembrie 2010 și pct. 3 din Prescripția nr. 25-05-03/474 din 28 martie 2022, de către BNS, la situația din 27 octombrie 2022, nu au fost întreprinse procedurile legale ce se impun întru restituirea plăților salariale calculate și achitate neîntemeiat în sumă de 5.396,60 lei și cheltuielilor nerecuperate în sumă de 18.400 lei (f.d. 15).

La 11 noiembrie 2022, Biroul Național de Statistică (în continuare BNS) s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Demian Ștefan privind restituirea sumelor şi a cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 iunie 2023, a admis cererea de chemare în judecată depusă de Biroul Național de Statistică către Demian Ștefan privind restituirea sumelor şi a cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la Demian Ștefan în beneficiul Biroului Național de Statistică, suma achitată pentru îndemnizația de șomaj și îndemnizația de eliberare din serviciu în mărime de 18.400 lei (optsprezece mii patru sute lei). S-a încasat de la Demian Ștefan în beneficiul Statului taxa de stat în mărime de 552 lei (cinci sute cincizeci şi doi lei).

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, Demian Ștefan a contestat-o cu apel, invocând argumentele menționate *supra*.

Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanţei ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de apel şi materialul probator, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău conchide

că soluţia instanţei de fond este una corectă, rezultată din aprecierea corectă a materialului probator şi interpretarea justă a normelor de drept material.

Cu privire la argumentele precum că instanța a aplicat eronat legea, Colegiul civil remarcă că în corespundere cu prevederile art. 2 al Codului civil, (1) Legislaţia civilă determină statutul juridic al participanţilor la circuitul civil, temeiurile apariţiei dreptului de proprietate şi modul de exercitare a acestuia, reglementează obligaţiile contractuale şi de altă natură, alte raporturi patrimoniale şi personale nepatrimoniale dintre subiectele raporturilor juridice civile. (2) Raporturile familiale, locative, raporturile de muncă, de exploatare a resurselor naturale şi de protecţie a mediului înconjurător, ce corespund prevederilor alin. (1), sînt reglementate de prezentul cod şi de alte legi.

Conform art. 1979 alin. (1) Cod civil, dacă o persoană obţine o îmbogăţire nejustificată (persoană îmbogăţită) care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată), ea este obligată faţă de persoana dezavantajată să restituie îmbogăţirea.

Prin urmare, Colegiul civil reține că instanța de fond în mod just a stabilit că Demian Ștefan a obținut o îmbogățire nejustificată, or, ca urmare a încetării raporturilor de serviciu în legătură cu lichidarea funcției publice, pârâtul/apelant a beneficiat de garanțiile sociale prevăzute de Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, și anume de indemnizația de șomer și indemnizația de eliberare din funcție achitată pentru două luni, și totodată, fiind restabilit în funcție prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2020, i-a fost achitat și salariul pentru absența forțată de la muncă, începând cu 16 ianuarie 2019 (data concedierii) pînă la data de 28 octombrie 2020 (data restabilirii în funcție) și prejudiciul moral în mărimea unui salariu mediu lunar din funcția deținută anterior.

Mai mult, îmbogățirea nejustificată se atestă și prin faptul că, Biroul Național de Statistică a suferit un dezavantaj, or, potrivit Prescripției din 28 martie 2022 și Prescripției din 01 noiembrie 2022, se conchide că, ca urmare a nerestituirii indemnizațiilor în mărime de 18.400 lei achitate pârâtului/apelant la eliberarea din funcție, reclamantul înregistrează cheltuieli nerecuperate.

Prin urmare, reieșind din principiul echității și cel conform căruia nimeni nu trebuie să se îmbogățească pe seama altuia, totodată, urmărind scopul privind asigurarea restabilirii echilibrului patrimonial, având în vedere că nimeni nu se poate îmbogăți în detrimentul altuia fără a avea un temei legal, instanța de fond corect a ajuns la concluzia că acțiunea reclamantului/intimat este întemeiată, or, ca urmare a restabilirii în funcție și achitării salariului pentru toată perioada absenței forțate de la muncă, Demian Ștefan urmează să restituie indemnizațiile achitate în legătură cu eliberarea din funcție a acestuia.

Colegiul civil apreciază critic afirmațiile apelantului cu privire la faptul că instanța de judecată nu a ținut cont de prevederile art. 42 alin. (3) şi (6) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică, or, după cum s-a indicat o dată ce Demian Ștefan a fost restabilit în funcție, acestuia achitându-i-se salariul pentru toată perioada absenței forțate de la muncă, părțile sunt readuse la poziția inițială, lipsind temeiurile de achitare a indemnizațiilor în legătură cu eliberarea din funcție a acestuia. Iar, indemnizația de eliberare din serviciu urma a fi primită doar la întrunirea condițiile stabilite de lege, adică la eliberarea sa din serviciu, fiind lipsite de suport juridic afirmațiile cu privire la faptul că, mai devreme sau mai târziu apelantul va atinge vârsta de pensionare sau va depune cerere de demisie şi în acest context angajatorul este purtătorul obligaţie de a achita garanţiile sociale pentru perioada începând cu 17.01.2019 şi până la pensionare sau la demisionare.

De asemenea, sunt neîntemeiate trimiterile apelantului la prevederile art. 344 alin. (4) din Codul muncii, or, la caz angajatorul nu solicită recuperarea unui prejudiciul material în sensul prevăzut de norma invocată, dar solicită recuperarea prestațiilor sociale acordate, sub forma unei îmbogățiri nejustificate, avînd în vedere că părțile au fost readuse în poziția inițială.

În partea ce ține de pretenția privind încasarea cheltuielilor de judecată, Colegiul civil la fel, consideră justă poziția instanței de fond. Or, potrivit art. 94 alin. (l) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

De asemenea, având în vedere că Colegiul civil a conchis asupra netemeiniciei cererii de apel, Demian Ștefan nu este îndreptățit să solicite compensarea cheltuielilor de judecată suportate în ordine de apel.

În această ordine de idei, în viziunea Colegiului, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelant/pârât, citate *supra*, sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speţei.

În plus, este important de remarcat faptul că apelantul/pârât, utilizând calea de atac nu a prezentat în instanța de apel probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

În așa împrejurări, Colegiul civil reiterează că, concluziile primei instanțe sunt întemeiate şi legale, în concordanță cu prevederile art. 239 CPC, hotărârea urmează a fi menținută cu respingerea cererii de apel, ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. 389 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ,

d e c i d e :

Respinge apelul declarat de Ștefan Demian.

Menține fără modificări hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 iunie 2023, emisă la cererea de chemare în judecată depusă de Biroul Național de Statistică către Demian Ștefan privind restituirea sumelor şi a cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței,
Judecătorul: Nelea Budăi

Judecătorii: Iurie Cotruță

Ion Țurcan